

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 4. marts 2026 blev i sag nr. 103358:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klageskema af 2/4 2025 har klageren bl.a. anført:

"Jeg har siden 2014 modtaget løbende udbetalinger fra min tab-af-erhvervsevne-forsikring hos PFA, pga. en anerkendt PTSD. Pr. 1. marts 2025 valgte PFA uden varsel at standse disse ydelser med henvisning til en påstået forbedret erhvervsevne og mistanke om illoyal adfærd. Beslutningen er truffet efter hemmelig observation, som jeg ikke fik lejlighed til at kommentere, og uden at PFA først benyttede mindre indgribende metoder. Jeg mener, PFA har handlet i strid med proportionalitetsprincippet, tilsidesat min PTSD-sårbarhed og undladt at afslutte høringsprocessen korrekt, inden de standsede mine ydelser. Jeg vil senere fremsende en fuld redegørelse.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Jeg ønsker, at PFA øjeblikkeligt genoptager mine forsikringsudbetalinger med tilbagevirkende kraft fra 1. marts 2025. Desuden vil jeg have anerkendt, at min forsikringsdækning fortsat er gældende, idet jeg fortsat opfylder betingelserne for tab af erhvervsevne. Endelig ønsker jeg, at PFA anerkender, at hemmelig observation og standsning midt i høringsprocessen var uproportionalt og skal undgås fremover."

Klageren har endvidere fremlagt klage af 10/4 2025, hvor han bl.a. har anført:

"Jeg indbringer hermed en klagesag mod PFA Pension, idet PFA har varslet ophør af min forsikringsdækning for tab af erhvervsevne. De mener, at jeg ikke længere er berettiget, og vil samtidig ophæve min forsikring med tilbagevirkende kraft. De har endda anført mulige krav om tilbagebetaling. Dette begrundes de i en påstand om, at jeg skulle have afgivet urigtige oplysninger.

Samtidig har PFA iværksat hemmelig overvågning (personlig observation og OSINT), som jeg finder uproportional og i strid med god forsikringsetik. Jeg oplever, at overvågningen har ført til en forværring af min PTSD og angst.

Mine krav og påstande

1. Fortsat ret til ydelser

- Mit helbred er uændret eller forværret siden jeg fik tilkendt førtidspension. Jeg har massiv lægelig dokumentation og ingen reelle udsigter til bedring.

2. Lovligheden af PFAs overvågning

- Jeg anmoder Ankenævnet om at tage stilling til, om PFA har handlet lovligt, når de uden mindre indgribende forsøg satte en længerevarende observation i gang. Jeg mener, det er uproportionalt og har været stærkt skadeligt for min psykiske tilstand.

3. Kompensation for psykisk forværring

- Overvågningen og PFAs anklager har genaktiveret/retraumatiseret min PTSD og forværret min angst, så jeg kræver en rimelig erstatning herfor.

Tidslinje – Overblik over sagen

Nedenfor en kronologisk oversigt over mine vigtigste hændelser (uddybes evt. med bilag i en separat liste).

1999 – Første voldsomme hændelse

- • Knivoverfald, begyndende traumer.

2010-2011 – Rockertrusler og chikane

- Eksmand til kæreste er rocker, trusler på livet og voldelig adfærd.
- Markant forværring af min psykiske tilstand.

2011-2012 – Sygemeldinger

- Uarbejdsdygtig i stigende grad, angst og stress.

2013 – Fortsat trusselsbillede

- Kommunen forsøger ressourceforløb.

2014-2015 – Speciallægeerklæringer

- [speciallæge] (2014), [speciallæge] (2015): Kronisk PTSD, ingen stabil erhvervsevne.

2016-2017 – Førtidspension

- Ressourceforløb/rehabiliteringsteam konkluderer varig nedsat erhvervsevne.
- Førtidspension i 2017 (efter nye, skrappe regler).

2017-2019 – Fortsat dårlig trivsel

- [Psykiater] (2017): 'Endog særdeles dårlig prognose.'
- Kortvarige indlæggelser i 2019.

2019-2020 – Retslægerådet

- Bekræfter varig psykisk funktionsnedsættelse.
- PFA udbetaler ydelser.

2022-2023 – Ny opfølgning

- Udfylder funktionsskema, bekræfter passiv investeringsrolle i to virksomheder
- Anerkender generelt nedsat, bredere udsnit af relevante erhverv og jobs.
- PFA begynder at tvivle.

2024 – PFA's observation og OSINT

- Efterår 2024: Observation iværksættes.
- November-december 2024: Aktivitetsrapport.
- Psykiatrisk speciallæge F62.0 lægeerklæring ... 23. november
- [Klageren] føler overvågning.

2025 – Varsling om ophør

- 17. januar 2025: PFA meddeler plan om at stoppe ydelserne.
- PFA stopper ydelser før høringsprocessen er færdig.
- Retraumatisering trigger PTSD.
- Opsøger læge, akut psykiatri skadestue og psykolog, opjustering af medicin.
- Jeg protesterer.

Kort Sammenhængende Fremstilling

Jeg har siden 1999 været præget af voldsomme oplevelser, begyndende med et knivoverfald, stykket tæt på hjertet og en punkteret lunge, som satte dybe spor i min psyke. På det tidspunkt arbejdede jeg stadig, men kunne allerede dér mærke en stigende angst og uro.

I 2010–2011 oplevede jeg eskalerende trusler og chikane fra min kærestes eksmand, der var tilknyttet et rocker-/bandemiljø. Disse trusler omfattede både hærværk og direkte dødstrusler, et drabsforsøg karakteriseret som trusler på livet. Min psykiske tilstand blev yderligere forværret, og jeg udviklede alvorlige symptomer på angst, søvnbesvær og flashbacks. Det førte i 2011–2012 til, at jeg måtte sygemelde mig, da jeg ikke kunne fungere på en arbejdsplads i konstant frygt og stress.

Fra 2012 og frem forsøgte jeg flere gange arbejdsprøvninger og revalidering, men alt mislykkedes pga. min PTSD-lignende reaktion. Jeg blev i stedet udredt af flere speciallæger (bl.a. ... , ...), der konstaterede kronisk PTSD og depressive symptomer. Kommunen vurderede i 2016–2017 gennem rehabiliteringsteam og ressourceforløb, at min arbejdsevne var varigt nedsat, og jeg fik tilkendt førtidspension i 2017 efter de nye, skrappe regler.

Herefter har jeg fortsat været plaget af PTSD, angst og hyppige søvnproblemer. I 2017 beskrev psykiater ... en særdeles dårlig prognose med ringe eller ingen udsigt til bedring, og jeg var i perioder kortvarigt indlagt pga. selvmordstanker (2019). Samtidig har jeg været åben over for PFA om min situation, da de udbetalte ydelser for tab af erhvervsevne. Jeg nævnte min rolle som medejer i [virksomhed1] og [virksomhed2], men forklarede, at det alene var passiv investering, og at jeg ikke udførte reelt lønnet arbejde pga. min psykiske sårbarhed.

Alligevel valgte PFA i 2024 at iværksætte hemmelig observation samt gennemgå mine opslag på sociale medier. På baggrund af nogle korte klip og enkelte billeder konkluderede de, at jeg skulle have normal erhvervsevne. De fremstillede i november-december 2024 en aktivitetsrapport, hvor de hævdede, jeg arbejdede fuld tid. Jeg afviste dette, da det kun var øjebliksbilleder uden hensyn til mine lange hvileperioder og fluktuerende PTSD, og det faktum, at intet klip viser arbejde.

I januar 2025 fik jeg så et høringsbrev fra PFA: De vil stoppe mine ydelser, ophæve forsikringen med tilbagevirkende kraft, og beskylder mig for urigtige oplysninger. Jeg oplever, at de ignorerer min førtidspensionsafgørelse, speciallægeerklæringer og det massive bevis for stationær PTSD. Samtidig har deres overvågning og anklager forværret min tilstand voldsomt, fordi jeg i forvejen lever under et alvorligt trusselsbillede, der stadig i dag er aktuelt.

Jeg klager nu til Ankenævnet for at fastholde min ret til forsikringsdækning, få anerkendt at PFAs fremgangsmåde er både urimelig og i strid med god forsikringsskik, og kræve kompensation for den psykiske skade, som selskabets adfærd har påført mig.

Detaljeret Argumentation for Klagepunkter

Nedenfor følger en mere udførlig gennemgang af de tre klagepunkter, jeg ønsker Ankenævnet skal tage stilling til. Jeg henviser løbende til tidslinjen og den korte fremstilling ovenfor.

Klagepunkt 1 – Fortsat ret til ydelse

Påstand:

Jeg kræver, at PFA anerkender, at jeg fortsat er berettiget til forsikringsydelser, og at de ikke kan bringe min forsikringsdækning til ophør med tilbagevirkende kraft.

Begrundelse / Anbringender:

1. Ingen helbredsmæssig forbedring

- Ifølge alle relevante speciallægeerklæringer (... 2014, ... 2015, ... 2017, ... 2024) lider jeg af en alvorlig, stationær PTSD uden udsigt til bedring.
- Kommunen har via rehabiliteringsteam bekræftet varig nedsat erhvervsevne og bevilget førtidspension i 2017 (jf. Tidslinjen '2016-2017').
- Patienterstatningen og Retslægerådet (jf. 2019-2020) bekræfter ligeledes en vedvarende funktionsnedsættelse, 75% erhvervsevnetab.

2. Retspraksis: Kortvarige observationer er utilstrækkelige

- Som fastslået i flere Højesteretsdomme – f.eks. U.2007.846H og U.2017.2147H – er enkeltstående observationer uden en samlet, lægelig helhedsvurdering ikke tilstrækkeligt til at tilside-sætte dokumenteret varig funktionsnedsættelse.
- I U.2017.2147H understregede Højesteret, at videooptagelser eller kortvarig observation ikke kan udelukke, at der er fluktuerende symptomer, hvilket netop er tilfældet ved PTSD.
- Derfor bekræfter retspraksis, at PFAs observationer ikke kan erstatte min flerårige kommunale og lægefaglige dokumentation.

3. Helhedsvurdering – PFAs betingelser

- PFA er forpligtet til at foretage en helhedsvurdering efter § 1, stk. 5 i deres egne forsikringsbetingelser. Dette har de ikke gjort, idet de alene fokuserer på observationer og glansbilledet OSINT, og ser bort fra den samlede sygehistorik. Efterfølgende har jeg indsendt dem aktivitetslog, der viser det modsatte.

- Jeg har desuden opfyldt varighedskravet i § 4, stk. 1 (nedsat erhvervsevne i mere end 3 måneder uafbrudt) — faktisk siden 2011–2012, anerkendt i 2017.

4. Passiv rolle i virksomheder

- Jeg har været åben om min medejerstatus i [virksomhed1] og [virksomhed2], men jeg har ingen lønnet indsats og blot passiv investering fra min store erstatning i 2021. Korte ophold hos '[virksomhed2]' bruges ofte som tryghedsbase, ikke som arbejde. [Virksomhed2] driftes af [person] og hans kone, hvilket også er mine naboer, de bor på [Virksomhed1] er købt for mine erstatningspenge, og et færdigt automatiseret koncept, som ikke kører eller driftes.

Konklusion for klagepunkt 1:

Min erhvervsevne er fortsat nedsat i dækningsberettigede grad; PFA mangler den fornødne begrundelse for at bringe dækningen til ophør.

Klagepunkt 2 – Lovligheden af PFAs overvågning

Supplerende betragtninger om 'lokationstjek' og videre overvågning

Som anført i mine særskilte klager (se bilag, fx 'Klage til PFA topledelse' og 'Emne_ Kommentar til PFA's beslutning om et samlet svar vedr. overvågning'), gør jeg opmærksom på:

- Lokationstjek er reel overvågning: Selv om PFA kalder det et 'lokationstjek', indebærer det en systematisk registrering af min færden, og er for mig (PTSD-ramt) lige så traumatiserende som fuld videoovervågning. Jeg er en højrisikokunde.
- Krav om mindre indgribende metoder: Mine yderligere dokumenter viser, at PFA kunne have valgt logbog, lægeerklæring, eller second opinion. PFA valgte i stedet observation uden at teste disse muligheder, og uden en risikovurdering lægeligt. (Logobog har jeg så efterfølgende selv lavet til dem for at hjælpe dem)
- Manglende DPIA / Databeskyttelsesanalyse: Ifølge GDPR art. 35 kræves en konsekvensanalyse ved behandling af følsomme oplysninger (f.eks. om helbred) via hemmelig overvågning. PFA har ikke vist dokumentation herfor, ej heller lægeligt diskussion og spørgsmål om min tidligere overvågning fra mine skadevoldere. Jeg har selvfølgelig både politianmeldt PFA, da de efter egne beskrivelser og billeder opholder sig på privat grund, som ikke skal anvendes til overvågning, samt henvendt mig til Datatilsynet og Finanstilsynet, disse er verserende.

Påstand:

Jeg anmoder Ankenævnet om at vurdere, om PFA har handlet i overensstemmelse med god forsikringsskik og gældende regler, når de – uden mindre indgribende forsøg – valgte personovervågning (herunder 'lokationstjek'). Jeg mener, det er uproportionalt og har været stærkt skadeligt for min psykiske tilstand.

Begrundelse / Anbringender:

1. Manglende proportionalitet

- PFA kunne have bedt om nye lægeerklæringer, afholdt samtaler eller stillet spørgsmål til min beskæftigelsessituation. I stedet gik de direkte til hemmelig observation, hvilket er en betydelig indgriben i privatlivet, sårbarheden, og ikke mindst min familie.
- Forsikringsbranchens egne etiske regler (også bekendtgørelse nr. 1377/2021) taler om, at selskabet skal have 'konkret mistanke' og vælge mindst muligt indgribende metode. Her er det ikke dokumenteret, at PFA forsøgte mere skånsomme tiltag først. De har derfor ikke bevist, at mindre indgribende metoder ville have afklaret frem for overvågning.

'Personovervågning skal nemlig ligge nederst i forsikringsselskabernes værktøjskasse,'
https://www.finanstilsynet.dk/nyheder-og-presse/nyheder-og-pressemeddelelser/2023/nov/forsikring_personovervaagning_281123

2. Forværring af min angst

- Jeg lever med et reelt trusselsbillede fra tidligere rockerchikane (jeg har aldrig været del i noget kriminelt) (jf. Tidslinjen 2010-2011 og mange år frem). Overvågning minder mig om fortidens forfølgelse, hvilket kraftigt aktiverer min PTSD og øger min frygt.
- Jeg har haft konkret psykisk og fysisk forværring og oplevet intens angst, da jeg opdagede at blive filmet/følgt, hvilket jeg nu har søgt hjælp til.

3. Strid med 'god forsikringsskik'

- PFA burde tage hensyn til min sårbare psykiske tilstand. Deres fremgangsmåde fremstår unødigt skadelig og illoyal. Som jeg har uddybet i mine separate klager (bl.a. 'Klage til PFA topledelse'), er der intet konkret grundlag for at 'lokationstjek' skulle være mindre indgribende end egentlig observation. Det er heller ikke forelagt for en læge inden igangsætning, hverken i aktindsigt eller internlægens notat viser en risikovurdering eller omtaler situationen. Klage- afd. henviser til lægen d. 8 november, men intet dokument er fremkommet. Intet før eller efter tager højde for risikoen for mit helbred ved overvågning.

Konklusion for klagepunkt 2:

PFA's hemmelige overvågning (inkl. 'lokationstjek') er uproportional og i strid med retningslinjerne for forsikringsselskabernes undersøgelsesmetoder. Jeg beder Ankenævnet anerkende, at denne form for overvågning er foretaget i strid med reglerne.

Klagepunkt 3 – Krav om kompensation for psykisk og fysisk forværring

Påstand:

Jeg kræver en passende økonomisk kompensation for den forværring af min PTSD, som PFAs handlemdåde har påført mig. Dækning af psykolog, medicin, parkering og tort.

Bemærkning om Ankenævnets kompetence:

Jeg er bekendt med, at Ankenævnet for Forsikring som udgangspunkt ikke tilkender tort eller ikke-økonomisk erstatning for psykiske følgeskader og forværringer. Ikke desto mindre ønsker jeg, at Ankenævnet i sin afgørelse tager konkret stilling til, om PFAs adfærd – herunder hemmelig observation og den manglende hensyntagen til min PTSD – har bidraget til en forværring af min lidelse.

Ved en eventuel efterfølgende retssag mod PFA vil det have betydelig vægt, hvis Ankenævnet udtaler sig om, hvorvidt PFAs fremgangsmåde strider mod god forsikringsskik og har påført mig ekstra psykisk belastning. Jeg anmoder derfor Nævnet om at vurdere, hvorvidt PFAs særlige undersøgelse var proportional og forsvarlig i lyset af min dokumenterede sårbarhed og tidligere overvågningsrelaterede traumer.

Begrundelse / Anbringender:

1. Direkte årsagssammenhæng

- Idet PFA's observation og anklager om 'illoyal adfærd' har udløst øget stress, angst, fysisk og psykisk udtrætning, mistillid til personer, søvnproblemer og mareridt, flashbacks, er der en klar sammenhæng mellem deres adfærd og min forværring.

- Mit alarmberedskab var i forvejen højt grundet tidligere trusler, og overvågningen har yderligere forstærket det.

2. Medicinske notater / behandling

- Jeg har i perioden efter overvågningen søgt yderligere lægehjælp pga. eskalerende angst, herunder forøget lægehjælp, medicindosis og psykolog.
- Speciallægeerklæringer understreger, at jeg er særdeles sårbar over for nye trusler/overvågning.

3. Anmodning om Nævnets vurdering

- Jeg ved, at Ankenævnet ikke kan tilkende en særskilt erstatning for psykisk skade.
- Jeg beder dog Nævnet udtrykkeligt om at vurdere, hvorvidt PFAs handlemåde har forværret min PTSD, og om den må anses som uproportional og i strid med god forsikringsskik, jf. ovenfor.
- En sådan vurdering vil have betydning for en eventuel civil retssag, hvor jeg kan rejse et erstatningskrav.

Konklusion for klagepunkt 3:

Jeg fastholder, at PFAs handlemåde direkte har forværret min tilstand. Jeg anmoder om, at Nævnet i sin afgørelse tager stilling til PFAs ansvar herfor, selvom jeg er bekendt med, at Nævnet ikke kan tilkende en økonomisk godtgørelse. En tilkendegivelse fra Nævnet om, at PFAs handlemåde har medført en yderligere psykisk belastning, vil have væsentlig betydning i en eventuel efterfølgende retssag.

Afsluttende bemærkninger

Samlet set anmoder jeg:

1. At Ankenævnet fastholder min forsikringsdækning for tab af erhvervsevne og underkender PFAs varsling om ophør/tilbagebetaling.
2. At Ankenævnet udtaler, at PFAs personovervågning var udført i strid med god forsikringsskik.
3. At jeg tilkendes compensation for den forøgede psykiske belastning, jeg er blevet påført – eller i det mindste, at Nævnet vurderer, hvorvidt PFAs handlemåde har bidraget til en forværring af min lidelse.

Jeg henviser i øvrigt til min tidslinje, fremstilling og bagvedliggende bilagsmateriale, der dokumenterer hver del af min sag.

...

Relevante eksempler på baggrund af sager 92835, 94656 og 101085

Nedenfor følger en uddybning af **hvordan** observationer (for eksempel kørsel eller korte besøg i virksomhed) **ikke** beviser en stabilt forbedret erhvervsevne. Jeg henviser til sammenhængen med mine (klagerens) egne hoved-bilag 0–12, hvor jeg netop dokumenterer, at disse korte glimt er misvisende i forhold til min samlede, varige funktionsnedsættelse.

1) Kørsel og parkering som 'bevis'?

I mit (klagers) tilfælde fremhæver PFA, at jeg – ifølge observationer – jævnligt har kørt bil, parkeret ved fx [virksomhed2], handlet ind, osv. De anser dette som uforeneligt med en nedsat erhvervsevne på mindst 50%.

Men:

- Både i sag nr. 92835 og sag nr. 101085 lagde Ankenævnet vægt på, at evnen til at køre bil i korte perioder ikke automatisk viste, at klageren kunne arbejde på fuldtid eller overhovedet i stabilt omfang.
- Som jeg beskriver i min dokumentation (fx bilag 2 og 3, hovedbrev), **kørsel** i 10-15 minutter eller selv en times samlet tur kan være overkommeligt **lige i øjeblikket**, men jeg bliver derefter ofte udmattet og må hvile resten af dagen.
Sag 101085 (Velliv) viser, at 'at køre bil i forbindelse med små gøremål' anses som en 'almindelig hverdagsfunktion,' der ikke modbeviser en kronisk, fluktuerende lidelse (PTSD, angst).

Konklusion: Observationsoptagelser af bilkørsel/parkering beviser ikke, at jeg har en stabil, brugbar erhvervsevne på mere end 50%. Det er i fuld tråd med Ankenævnets praksis.

2) Indkøb, løft af lette varer eller kortvarig aktivitet

PFA har ifølge eget høringsbrev (jf. de 'lokationstjek'/OSINT) dokumenteret, at jeg har løftet mindre indkøb, hentet mad, tændt for en ovn, anrettet mad osv. De konkluderer, at det 'viser en normal fysisk funktion.'

Men:

- I **sag nr. 92835:** Klageren blev filmet mens hun løftede indkøbsposer og bukkede sig ved indkøb, men Nævnet **afviste**, at det i sig selv var et bevis for fuld erhvervsevne – hun bevægede sig stadig med smerter og måtte hvile bagefter.
- Som jeg beskriver i bilag 3 og 5 ('[klageren] kommentar til dag til dag-rapport' og '[klageren] beviser visuel billede...'), viser mine egne noter, at jeg **bliver udmattet** bagefter og må ligge ned i længere tid. PFA's observationer **overser** alle de perioder, jeg må hvile.
- I **sag nr. 94656:** Klageren kunne løfte en kasse vandflasker i en enkelt observation. Det betød **ikke**, at hun kunne arbejde i fx 20-25 timer pr. uge.

Konklusion: 'Korte klip' af løft af lette indkøbsposer eller lignende er ikke et bevis på en generel, stabil arbejdsevne. Ankenævnet har gentagne gange (f.eks. i 92835 og 94656) konkluderet, at sådanne dagligdags handlinger ikke tilsidesætter en lægelig dokumentation for nedsat erhvervsevne.

3) Ophold på [virksomhed2] / lettere 'hjælp' hos venner

I mine bilag (fx bilag 6 og 7) fremgår det, at PFA har konkluderet, at jeg 'faktisk arbejder' mange timer i virksomheden [virksomhed2], fordi jeg bliver observeret iført forklæde, kører indkøb, osv.

Men:

- Som jeg forklarer i bilag 2 (kommentar til observationer), jeg opholder mig ofte der, **for** at finde ro/tryghed og måske hjælp minimalt i ganske få minutter, inden jeg må hvile, specielt i den periode hvor jeg mistænkte overvågning af rockermiljø men det viste sig at være PFA.
- **Sag nr. 94656** viser, at en klager, der hjælper sporadisk i en sportsforening (tennisklub-arrangement) eller ved familie/fritid, **stadig** har ret til invalidedækning.
- I **sag nr. 92835** betød det ikke, at klageren var 'rask,' selvom hun aktivt hjalp ved et Sankt Hans-arrangement i syv timer. Nævnet vurderede, at lejlighedsvis aktivitet **ikke** modbeviste nedsat erhvervsevne.

Konklusion: PFA's høringsbrev omtaler min tilstedeværelse ved parkering i [virksomhed2] som 'bevis' på, at jeg kan arbejde, uden reelt at have set mig arbejde. Ankenævnet plejer at kræve, at

selskabet dokumenterer, at der er en varig, sammenhængende arbejdstid i normalt erhverv. 'Korte eller ustabile indsatser' viser ikke en reel bedring – især når jeg hyppigt må afbryde og hvile. Parkering er således ikke halv eller fuld arbejdsevne. PFA gætter på, at jeg arbejder fuld tid, ved at min bil er parkeret.

4) Sociale arrangementer med mange mennesker

PFA henviser (jf. bilag 0–1, høringsbrev) til, at jeg trods PTSD har opholdt mig i større forsamlinger og arrangementer.

Men:

- **Sag nr. 101085** (Velliv) præciserer, at klagerens lejlighedsvis sociale deltagelse (fx i tennis-klub) ikke modbeviste PTSD og undgåelsesadfærd generelt. PTSD er svingende, og man kan i 'bedre stunder' klare en social aktivitet.
- I mine bilag (f.eks. bilag 9 'Trusselsbilledet...') forklarer jeg, at jeg gør, hvad jeg kan for at have en normal facade og dog alligevel holder mig for mig selv socialt – men jeg bliver bagefter ramt af angst og retraumatisering. Læge-nota fortæller fx, at jeg sidder for mig selv i venteværelset, med andre mennesker.

Konklusion: Observationsklip, hvor jeg ses blandt mennesker, beviser ikke, at min PTSD er kureret eller at jeg kan arbejde normalt, eller jeg er rask. Ligeledes har Nævnet i de tidligere sager vægtet, at man kan have momentvis social formåen, selvom man stadig er syg.

5) Sammenfatning

De tre **medholdssager** (nr. 92835, 94656 og 101085) viser, at:

1. **Dagligdags aktiviteter** (kørsel, indkøb, lette løft) eller sporadisk hjælp i en virksomhed/sportsforening **ikke** indikerer, at man kan varetage et fuldtids- eller **deltidsjob over 50% erhvervsevne**.
2. **Kortvarige** observationer – selv i ret aktive stunder – **modbeviser ikke** en lang, veldokumenteret helbredssituation. Fluktuerende sygdomsforløb (PTSD, smerter, angst) er netop kendetegnet ved gode og dårlige perioder.
3. **Ankenævnet** lægger vægt på en **helhedsvurdering**, inkl. al lægelig dokumentation, kommunal afklaring/førtidspension, og jeg har netop fremlagt talrige bilag (0–12) med speciallægers vurdering, samt den dokumentation jeg refererer til i bilagene. Ved at henvise til disse eksempler i mit klageskrift, understreger jeg, at PFA's 'klip' af kørsel, parkering eller kortvarig hjælp ved arrangementer **ikke** kan løfte bevisbyrden for, at min erhvervsevne er forbedret væsentligt – specielt når jeg har en PTSD-diagnose og har fremvist en lang sygehistorie.

Højesteretsafgørelser og Relevans for PFA-Sagen

Kort fortalt

Jeg har gennemgået relevante Højesteretsafgørelser (U-1998-151H, U-2007-846H, U-2011-2223H, U-2013-1698H, U-2015-533H, U-2017-2147H) og sammenlignet dem med PFA's høringsbrev samt min dokumentation (filer 0–12 plus bilag). Denne analyse viser, at Højesterets tidligere domme underbygger min sag ved at fastslå, at forsikringsselskaber ikke kan ophæve eller reducere dækning udelukkende baseret på kortvarige observationer, hvis den samlede dokumentation viser varig funktionsnedsættelse.

1) Kortvarige observationer kan ikke tilsidesætte længerevarende lægelig dokumentation

- **Højesteret i U.2017.2147H og U.2007.846H** afviste, at forsikringsselskaber kunne nedsætte en skadelidts erhvervsevnetab alene på baggrund af **videoptagelser af kortvarige aktiviteter**.

- **Relevans for min sag:**

- PFA har i deres **høringsbrev** brugt optagelser af bilkørsel, indkøb, parkering m.m. som bevis for en forbedret erhvervsevne.
- Disse sager viser, at **enkeltstående observationsklip ikke** kan bruges som primært bevis for en markant forbedring, når der stadig findes flere års **lægelig dokumentation for kronisk funktionsnedsættelse**.

2) Arbejdsevnetab skal vurderes bredt – ikke kun baseret på observationer

- **U.2011.2223H og U.2015.533H** fastslog, at et forsikringsselskab **ikke alene kan bruge observationsklip til at påstå, at en forsikret har en højere erhvervsevne**, når andre dokumenter peger på vedvarende begrænsninger.

- **Relevans for min sag:**

- PFA fokuserer kun på de få tidspunkter, hvor jeg er aktiv (fx når jeg parkerer, handler osv.), men de ignorerer den **samlede vurdering** af min erhvervsevne.
- Disse domme viser, at **helhedsvurdering og lægelig dokumentation altid vægter tungere** end isolerede optagelser.

3) Dagligdags aktiviteter beviser ikke nødvendigvis, at man kan arbejde

- **U.2013.1698H og U.2017.2147H** viser, at det **ikke** er bevis for erhvervsevne, at en person kan køre bil, handle ind eller deltage i sociale arrangementer.

- **Relevans for min sag:**

- PFA fremhæver, at jeg har kørt bil, parkeret og hjulpet i et privat arrangement. Men Højesteret har tidligere vurderet, at sådanne aktiviteter **ikke** viser, at en person er i stand til at arbejde regelmæssigt.

4) Bevisbyrden ligger på forsikringsselskabet

- **U.1998.151H og U.2017.2147H** fastslår, at det er **forsikringsselskabet, der skal bevise**, at en forsikret **ikke længere opfylder** betingelserne for forsikringsydelse.

- **Relevans for min sag:**

- PFA forsøger i deres høringsbrev at **flytte bevisbyrden** over på mig, men ifølge Højesteret skal **de** kunne dokumentere en væsentlig bedring. ○ Hvis deres **eneste bevis** er kortvarige observationer, er det **ikke nok** ifølge retspraksis.

Konklusion

Disse Højesteretsafgørelser viser, at:

1. **Forsikringsselskaber ikke kan ophæve en forsikringsdækning alene på baggrund af kortvarige observationer**, hvis de ikke direkte modbeviser den lægelige dokumentation.
2. **Dagligdags aktiviteter som bilkørsel, indkøb eller socialt samvær er ikke bevis for erhvervsevne**, når der samtidig er lægeligt dokumenteret funktionsnedsættelse.
3. **PFA har bevisbyrden** for at vise, at jeg ikke længere opfylder betingelserne for dækning, og observationerne i deres høringsbrev er ikke tilstrækkelige til dette. Jeg anmoder derfor Ankenævnet for Forsikring om at tage stilling til, at:
 - PFA's observationsmateriale ikke kan tilsidesætte de lægelige erklæringer, der dokumenterer min kroniske PTSD og nedsatte erhvervsevne.
 - PFA ikke har ført bevis for en væsentlig forbedring af min funktionsevne.

- Der fortsat er grundlag for udbetaling af mine ydelser."

Selskabet har den 27/6 2025 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"1. De enkelte klagepunkter

Som selskabet læser klagen, ønsker klager ankenævnets stillingtagen til

- i) klagers fortsatte ret til ydelser,
- ii) lovligheden af selskabets observationer samt
- iii) erstatning for skade (forværring af helbredstilstand).

Det er selskabets opfattelse, at ankenævnet alene kan tage stilling til klagers påstand 'i' om klagers berettigelse til ydelser og selskabets afgørelse om ophævelse af forsikringen for tab af erhvervs-evne.

Klager har uddybende i forhold til påstand 'ii' anført, at han ønsker ankenævnets stillingtagen til, om selskabet har handlet i overensstemmelse med god forsikringsskik og gældende regler, når selskabet har anvendt personovervågning (herunder lokationstjek) fremfor mindre indgribende foranstaltninger.

Selskabet bemærker, at det fremgår af ankenævnets vedtægter § 2, at ankenævnet behandler klager fra forbrugere over tvister, der udspringer af en forsikringsaftale eller en pensionsaftale indgået mellem forbrugeren og et forsikringsselskab eller et pensionsselskab.

Af vedtægternes § 4, stk. 3, nr. 2, fremgår endvidere, at ankenævnet kan afvise at behandle en klage, hvis 'klagen ikke angår et konkret økonomisk mellemværende mellem parterne eller i øvrigt er useriøs eller unødigt'.

Klagerens påstand 'ii' angår i det væsentligste et spørgsmål af mere generel karakter, og spørgsmålet har af ingen relevans for den aktuelle konkrete økonomiske tvist mellem parterne. Dermed må anmodningen om ankenævnets stillingtagen til spørgsmålet anses for at falde uden for ankenævnets kompetence, jf. bl.a. ankenævnets kendelse 93770.

Selskabet bemærker i forlængelse heraf, at det er Finanstilsynet, der fører tilsyn med, hvorvidt et forsikrings- og pensionsselskab handler i overensstemmelse med redelig og god forsikringsskik, og det henhører under Datatilsynet, om selskabets indsamling af personoplysninger har været proportionel. Det bemærkes i den forbindelse, at klager til selskabet har oplyst, at han både har indgivet klager til Finanstilsynet og Datatilsynet herom.

Herudover bemærkes det, at det i retspraksis er anerkendt, at selvom en person har stillet spørgsmålstejn ved lovligheden af observationer foretaget af vedkommende, så kan observationsmaterialet frit fremlægges og påberåbes under en civilretlig tvist og skal indgå i rettens bedømmelsesgrundlag. Tilsvarende er i øvrigt fastslået i arbejdsskademyndighedernes praksis, jf. Ankestyrelsens principmeddelelse 25-13.

Endelig bemærkes det, at klager har anlagt et civilretligt søgsmål i småsagsprocessen med påstand om (bl.a.) tort i anledning af selskabets observationer. Sagen er uden betydning for ankenævnets

bedømmelse af klagers forsikringsretlige spørgsmål, om ophør af ydelser under forsikringen samt forsikringens ophævelse.

I forhold til klagers påstand 'iii' har klager anerkendt, at ankenævnet ikke kan tilkende klager en erstatning, men klager ønsker fortsat ankenævnets stillingtagen til, om klagers psykiske helbreds-tilstand er forværret, jf. bemærkningerne herom i 'Forside og indledning' af 11. april 2025.

Ankenævnet kan naturligvis som et led i klagebehandlingen vurdere, om klager – eventuelt som følge af en helbredsmæssig forværring efter tidspunktet for ophøret af ydelser – måtte være berettiget til dækning, hvis ankenævnet i øvrigt måtte give klager medhold i, at selskabets ophævelse af forsikringen er uberettiget. Som klagers påstand er formuleret og som den er uddybet i klagers bemærkninger, så falder et sådant spørgsmål imidlertid uden for ankenævnets kompetence i relation til et muligt erstatningskrav mod selskabet eller som led i en god-skik vurdering.

Såvel spørgsmålet om forværring og i den forbindelse tilkendelse af erstatning må i givet fald være et spørgsmål, der skal behandles af domstolene. Der henvises herved i øvrigt til bemærkningerne ovenfor om klagers civilretlige søgsmål mod selskabet, hvilket søgsmål ikke berører spørgsmålet om ophør af forsikringsydelser og selskabets ophævelse af forsikringen.

Som angivet ovenfor er selskabet af den opfattelse, at nærværende klagesag kan (og bør) fortsætte ved ankenævnet, uanset sagsanlægget, idet ankenævnsagen vedrører spørgsmålet om ret til dækning under forsikringen (sagens materielle spørgsmål), og ikke spørgsmålet om tort.

Forud for indgivelse af klage til ankenævnet har der været omfattende skriftveksling mellem parterne, hvor der er redegjort for parternes respektive synspunkter. Herunder har klager fremsendt en lang række breve og bilag til såvel selskabet direkte som selskabets advokat.

Selskabets svar til ankenævnet vil derfor i det væsentligste referere til de synspunkter, der er tilkendegivet i selskabets korrespondance med klager, herunder i høringsbrev af 17. januar 2025 (bilag A), svar på direktionsklage af 21. februar 2025 (bilag B) samt endelig afgørelse af 11. april 2025 (bilag C)

Klager har fremlagt en del af de for sagen relevante bilag, men har samlet disse i meget store filer, hvorfor selskabet fremlægger enkelte af bilagene på ny. Derudover vil selskabets svar have karakter af supplerende sagsfremstilling.

2. Den hos selskabet tegnede pensionsordning

Den tegnede forsikring for tab af erhvervsevne er reguleret i forsikringsbetingelserne BX0781 0707 (bilag 7, s. 32-39) og giver pr. 1. januar 2009 ret til dækning, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til halvdelen af den fulde erhvervsevne, jf. betingelsernes pkt. C, § 1, stk. 1 sammenholdt med ændringsbestemmelserne herom i forsikringspoli-
cen.

En dækningsberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede – efter selskabets skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. C, § 1, stk. 5.

Forsikringen er tegnet med udløb den 1. marts 2045, og den årlige udbetaling under forsikringen udgør kr. 247.836. I tillæg hertil kommer værdien af præmiefritagelse på kr. 33.309,24 årligt.

3. Supplerende sagsfremstilling

Klager, der er født i ... foretog anmeldelse til selskabet den 25. februar 2014 (bilag 7, s. 69-76) og angav i den forbindelse at have været sygemeldt fra sit job som IT-supporter (bilag 7, s. 5-7) fra den 17. januar 2011 på grund af følger efter depression, angst, PTSD og stress, der bl.a. gav symptomer i form af hukommelsesbesvær, humørsvingninger, og støjfølsomhed. Klager angav årsagen hertil til at være trusler på livet samt fysisk og psykisk vold foretaget af en ... rocker.

3.1 Den erhvervs- og helbredsmæssige udvikling

Til brug for klagers daværende erstatningssag i Erstatningsnævnet indhentedes en speciallægeerklæring af 22. januar 2014 fra psykiater ... (bilag 5, s. 131-134).

Det fremgår sammenfattende heraf, at klager i 1999 var udsat for et knivstikkeri, da en person ville udøve hærværk mod hans bil, men efterhånden normaliseredes tilstanden indtil han i 2010 sammen med sin kæreste blev udsat for trusler fra kærestens eksmand, der var rocker. Klager blev som følge heraf sygemeldt og efterfølgende opsagt fra sit arbejde pga. angst, depression, dårlig nattesøvn med mareridt om overfaldet samt store problemer med hukommelse og koncentration tillige med stressudløst eksem.

På den baggrund stillede psykiateren diagnosen PTSD, og såfremt klager skulle genoptage arbejdet, var det psykiaterens vurdering, at dette skulle ske på nedsat tid og med støtte fra psykologsamtaler, idet den tidligere givne behandling havde været utilstrækkelig.

Bl.a. på baggrund heraf bevilgede selskabet ved brev af 16. juli 2014 (bilag 7, s. 274-275) midlertidige ydelser fra den 17. april 2011 og frem til foreløbigt 1. februar 2015, idet selskabet samtidig hæftede sig ved, at klager var under kommunal afklaring og skulle i gang med et praktikforløb. Bevillingen blev efterfølgende midlertidigt forlænget.

På foranledning af klagers ulykkesforsikringsselskab, [andet selskab], indhentedes der en ny psykiatrisk speciallægeerklæring den 9. marts 2015 fra psykiater ... (bilag 5, s. 115-130). Det fremgår bl.a. heraf, at klager havde symptomer i form af nedsat motivation, kløe, kvalme, hovedpine, og han var støjfølsom og irritabel samt havde hukommelses- og koncentrationsbesvær. Han var meget vagtsom, havde flashbacks og mareridt, og speciallægen vurderede, at klager som følge af truslerne havde udviklet en svær depression som komplikation til PTSD'en. Klagers erhvervsevne var betydeligt nedsat, men speciallægen havde vanskeligt ved at vurdere, om tilstanden var stationær.

Som led i den kommunale afklaring blev klagers sag forelagt for kommunens rehabiliteringsteam, der den 11. oktober 2016 indstillede ham til et ressourceforløb (bilag 7, s. 261-263). Det fremgår af indstillingen, at klager alene havde været i praktik én time om ugen, og selv ved almindelige hverdagsgøremål såsom at gå i bad, blev han helt uoverkommeligt træt og mat, og han kunne således ikke magte flere ting ad gangen, ligesom klagers psykiske tilstand forhindrede ham i at være fysisk aktiv.

Af kommunens efterfølgende indsatsplan fremgår, at klager skulle have fokus på helbredsmæssige tiltag, herunder PTSD-behandling og på sigt en ny virksomhedspraktik.

Den 6. februar 2017 ansøgte klager om førtidspension på det foreliggende grundlag (bilag 7, s. 273), idet han ikke fandt det realistisk, at han med yderligere behandling ville kunne forbedre sin erhvervsevne, og han måtte i situationen bare have fred.

Via kommunen blev klager henvist til Klinisk Funktion, der udbad sig endnu en psykiatrisk speciallægeerklæring, som den 24. august 2017 blev udfærdiget af psykiater ... (bilag 5, s. 5-9).

Det fremgår af erklæringen, at klager i 2016 oplevede atter at modtage trusler, og han havde talrige symptomer på PTSD i form af påvirket kognition, dårlig hukommelse, trætheds og irritabilitet. Klager var lys- og lydfølsom, fór let sammen og blev let konfus, og han levede et særdeles rutinepræget liv, hvor han i løbet af en dag hjalp med at få børnene afsted om morgenen, drak kaffe, så fjernsyn og læste nyheder. Han kunne ikke deltage i madlavningen, indløb eller lignende, og han følte sig konstant overvåget. Det blev af speciallægen angivet, at klager under undersøgelsen fremstod vågen, klar, orienteret og imødekommende, men med en tydelig påvirket hukommelse, ligesom han tabte tråden flere gange.

Speciallægen vurderede, at klager fremstod forpint og svært påvirket af sin tilstand, og henset til det fortsat pågående trusselsbillede kunne man ikke anvende behandlingstiltag, der normalt anbefales til PTSDpatienter. Klager havde en stationær tilstand med et svært nedsat funktionsniveau i et ethvert erhverv, og behandlingsmulighederne var udtømte.

Den 15. november 2017 blev klager tilkendt førtidspension (bilag 5, s. 2-4), og ved afgørelse af 22. november 2017 blev han bevillet fortsatte ydelser fra selskabet (bilag D).

Det fremgår af bevillingen, at klager havde pligt til at kontakte selskabet, hvis erhvervsevnen eller tilknytningen til arbejdsmarkedet ændrede sig, da det kunne få betydning for klagers ret til udbetalinger og præmiefritagelse. Klager skulle derfor kontakte selskabet, hvis han f.eks. blev raskmeldt, kom helt eller delvist i arbejde, begyndte i eller blev godkendt til fleksjob. Endelig fremgik det, at selskabet ville kontakte klager igen omkring november 2022 for at følge op på sagen.

Ved selskabets seneste opfølgning på sagen blev klager indkaldt til speciallægeundersøgelse hos psykiatrisk speciallæge ..., der udfærdigede erklæring den 23. november 2024 (bilag 5, s. 23-28).

Det fremgår af erklæringen, at klager altid var på 'vagt', herunder for personer, der kunne være banderelateret, hvilket også havde resulteret i, at klager havde installeret kameraer og alarmsystemer i og omkring huset. Klager blev fysisk udtrættet af at støvsuge 10 min, gå i bad eller børste tænder, og når han tømte opvaskemaskinen, kiggede han op mod 20 gange ud ad vinduet for at sikre sig, at der ikke kom ubudne gæster. Klager havde derfor også anskaffet sig en peberspray til at forsvare sig, ligesom han tidligere havde haft lovlig luftskydevåben hjemme, som han dog havde skilt sig af med.

Klager formåede ikke som tidligere at se tv, da han typisk faldt i søvn, og selvom han læste nyheder på computeren, så udtrættede det ham. Søvnens var afbrudt og med hyppige mareridt om, at han eksempelvis skulle passe på sine børn. Han handlede sjældent ind alene, da han blev 'overstresset' af det, og han havde vanskeligt ved at huske og strukturere, hvorfor dagligdagen var me-

get struktureret i skemaer, herunder også i forhold til mad, som han indimellem lavede, mens det dog primært var klagers samleverske. Hukommelsen var påvirket, og han kunne for eksempel under en køretur glemme, hvor han var på vej hen.

Speciallægen vurderede, at klager havde langvarig PTSD, som nu måtte karakteriseres som en personlighedsændring efter en katastrofeoplevelse (kronisk PTSD) som følge af overfald og trusler, og prognosen for bedring var særdeles ringe. Der var massive varige skånehensyn henset til funktionsniveauet, idet klager vurderedes meget langt fra at kunne præstere noget som helst på arbejdsmarkedet.

3.2 Klagers oplysninger til selskabet

Af et af klager udfyldt og underskrevet funktionsskema af 24. december 2022 (bilag 7, s. 183-186) fremgår det, at klagers daglige funktionsevne fortsat var påvirket af sygdommen, herunder var klager mentalt og fysisk træt, han havde PTSD, angst, hovedpine, oplevede ømhed og søvnløshed foruden kløe. Klager skulle hvile sig flere gange om dagen, idet han også kun sov få timer hver nat. Klager angav uddybende, at han havde meget koncentrationsbesvær, moderat hukommelsesbesvær, var meget støj- og lysfølsom, og han forventede ikke en bedring af funktionsevnen.

I en erklæring om virksomheds- og indkomstforhold underskrevet den 28. december 2022 (bilag 7, s. 173-177) angav klager at være selvstændig med virksomheden [virksomhed1], hvor han – som eneste ansatte – var direktør, og han arbejdede én time om ugen i virksomheden. Klager oplyste endvidere, at han var indehaver af enkeltmandsvirksomheden [virksomhed3], hvor han også kun arbejdede én time ugentligt. Endelig var klager passiv investor i [virksomhed4], hvor der var ni ansatte og to ejere, men hvor han ikke havde nogle arbejdsopgaver og dermed heller ingen arbejdstimer. Klager havde ingen indkomst herfra.

I en ny erklæring om virksomheds- og indkomstforhold underskrevet den 4. januar 2023 oplyste klager at være passiv investor i virksomheden [virksomhed2], der leverede ..., som han var blevet 50%- ejer af den 31. maj 2023. Han arbejdede 0 timer om ugen.

Ved afgørelse samme dag (bilag 7, s. 153) forlængede selskabet klagers udbetalinger og præmiefritagelsen, da selskabet vurderede, at klagers generelle erhvervsevne var nedsat i dækningsberettiget omfang. Selskabet gentog, at klager skulle give selskabet besked, hvis den helbredsmæssige eller økonomiske situation ændrede sig, herunder hvis klager fik det bedre, eller hvis hans tilknytning til arbejdsmarkedet eller indtjening ændrede sig, herunder også i klagers virksomheders. Endelig skulle klager give besked, hvis han etablerede nye virksomheder.

I en erklæring om virksomheds- og indkomstforhold underskrevet den 13. juni 2024 (bilag 7, s. 208-210) angav klager, at arbejdstiden i [virksomhed1] – som han fortsat var eneejer af – varierede fra 0-10 timer ugentligt. I virksomheden [virksomhed2] angav han at arbejde op til 5 timer pr. uge med 'web, kørsel og løst'.

I forbindelse med den seneste opfølgning i januar 2024 blev klager bedt om at udfylde en række funktionsskemaer, og af skema fra 4. januar 2024 (bilag 7, s. 57-68) fremgår det, at klager tidligere arbejdede 37-45 timer før sygemeldingen, men at han aktuelt kunne arbejde 0 timer, og han forventede ikke, at erhvervsevnen bedredes. Klager beskrev en dagligdag fra morgen til aften, hvor han stod op, drak kaffe og sendte sin [barn] i skole, hvilede sig på sofaen og hentede sin [barn] igen, når [barn] ringede. Om aftenen lavede klager mad og hvilede sig på ny.

Klager angav desuden at have problemer med huslige gøremål, personlig hygiejne og problemer med at anvende PC og mobiltelefon, da han blev udmattet. Han kunne ikke løbe og havde problemer med at gå på trapper, sidde på hug, bruge armene over skulderhøjde samt problemer med at løfte og bære. Klager angav uddybende, at han før sygemeldingen kunne løfte 65-70 kg, men aktuelt kunne han kun løfte 1-2 kg. Han led af hukommelses- og koncentrationsbesvær, lyd- og lysfølsomhed samt svimmelhed, og klagers symptomer forværredes ved mange mennesker og var til stede hver dag. Klager angav endvidere, at han kunne køre bil et par timer om ugen, og at han måtte opgive tidligere fritidsaktiviteter.

Ved sin underskrift på skemaet erklærede klager, at besvarelsene var i overensstemmelse med sandheden, ligesom han var bekendt med, at urigtige oplysninger kunne få betydning for retten til udbetaling, ligesom der kunne være tale om en lovovertrædelse.

I 'funktionsskema i hverdagen' af samme dato (bilag 7, s. 154-157) gentog klager, at han var mentalt og fysisk træt, havde PTSD, og at alle slags påvirkninger kunne forværre hans symptomer, hvorfor han forsøgte at tilpasse sin dag til PTSD-symptomerne. Om klagers samvær med andre mennesker angav han, at han (i familiesammenhænge) kun så sine børn, og sygdommen påvirkede ham lidt i forhold til at have socialt samvær med andre.

I et nyt funktionsskema underskrevet den 28. oktober 2024 (bilag 7, s. 158-172) angav klager, at han kunne arbejde 0-1 timer, men han gentog, at erhvervsevnen ikke forventedes bedret. Den af klager beskrevne dagligdag var stort set identisk med tidligere angivelser, herunder stod han op kl. 6, smurte madpakke til sin [barn] og kørte [barn] i skole, hvorefter han gjorde sig selv klar, gik en tur med hunden m.v. Om eftermiddagen kunne klager 2-3 gange om ugen sove en lur, inden han skulle hente sin [barn] fra skole, hvorefter de skulle gøre klar til [sport] eller tog ud og handle. Om aftenen kunne klager til tider deltage i andre gøremål, herunder aftensmad, bære vasketøj, hente sin datter fra fodbold el.lign., men han blev hurtig træt.

Under punktet fritidsaktiviteter angav klager, at han tidligere var meget aktiv med sport, musik m.v., men nu alene kunne sidde lidt med musik, hvis han havde en god periode. Klager afviste at have frivilligt arbejde, lønnet eller ulønnet bestyrelsesarbejde eller være frivillig i sportsklubber.

Han holdt sig for sig selv i familiære sammenhæng, og han gentog, at han primært havde kontakt til børnene. Klager angav slutteligt, at det var klagers hustru, der havde udfyldt funktionsskemaet. Også i denne forbindelse erklærede klager dog, at besvarelsene var i overensstemmelse med sandheden.

4. Selskabets undersøgelser

Selskabet fandt det umiddelbart bemærkelsesværdigt, at klager – til trods for angivelserne om, at han stort set ikke var i besiddelse af en resterhvervsevne – siden 2013 havde oprettet flere virksomheder, hvoraf virksomhederne [virksomhed1] og [virksomhed2] fortsat var/er aktive.

Det gav samtidig anledning til undren, at klager i virksomhedserklæringen fra 4. januar 2023 angav at kunne arbejde 0 timer om ugen i virksomhederne, mens han i virksomhedserklæringen fra den 17. juni 2024 angav at kunne arbejde op til 10 timer, hvilket igen var uoverensstemmende med angivelsen i funktionsskemaet underskrevet den 28. oktober 2024 – 4 måneder senere – hvor klager angav at kunne arbejde 0-1 timer.

Selskabet iværksatte i den forbindelse en søgning på åbne kilder på internettet (OSINT), hvor det bl.a. kunne konstateres, at klager den 28. oktober 2024 lagde en 'reel' på Facebook af et firmaarrangement på [virksomhed2] med mange mennesker og meget støj.

Det kunne endvidere konstateres, at klager den 8. oktober 2024 reklamerede på Facebook for en [arrangement] på [virksomhed2], og den 13. juni 2024 fremgår et billede på [virksomhed2]s Facebookside, hvor klager ... Der sås mange ... hvorfor det antages, at det var et arrangement med mange mennesker.

Den 17. maj 2024 sås klager på Facebook, mens han løb og spillede fodbold, og den 8. april 2024 fremgår et opslag på Facebook, hvor klager var i [land], hvorfra der er billeder og video af klager, der blandt andet ... Det bemærkes, at klager siden har bestridt datoen for dette billede.

Den 17. marts 2024 var klager tagget i et Facebookopslag, hvor han var ude og [aktivitet]. Så vidt ses var klager sammen med sin ekskæreste og dennes nuværende ægtefælle, som kan identificeres med flere tatoveringer, der er relateret til [rockerbande] samt iført en [rockerbande] t-shirt.

Den 3. marts 2024 var klager tagget på et opslag/billede på Facebook, hvor han blev hyldet for sin hjælpetrænerrolle. Klager ses på billedet stå på banen i en sportshal med mange tilskuere omkring sig.

Den 2. december 2023 har klager på Facebook lavet et opslag, hvor han reklamerer for [virksomhed2] og står og deler smagsprøver ud. Endelig fremgår det af en artikel i [avis] om [virksomhed1] den 24. november 2022, at klager ...

Da selskabet på baggrund af OSINT-undersøgelsen mistænkte, at klager arbejdede (langt) flere timer end angivet til selskabet, og at hans tilstand i øvrigt – herunder i sociale sammenhænge – syntes væsentligt bedre end oplyst af klager selv, foretog selskabet et lokalitetstjek. Herved kunne det på klagers bopæl det konstateres, at der var parkeret et køretøj, hvorpå der var monteret reklamer fra [virksomhed1]. Køretøjet var væk fra bopælen i mange timer i de tre dage, der blev lavet lokalitetstjek.

Da der herefter fortsat var mistanke om, at klager havde afgivet urigtige oplysninger om sin arbejdssevne og sine aktiviteter, jf. herved oplysningerne i funktionsskemaer mv., besluttede selskabet sig for at gennemføre observationer af klager med henblik på be- eller afkræfte klagers oplysninger til selskabet.

Observationerne blev gennemført af selskabet i perioden fra den 18. november 2024 til og med den 15. december 2024, og der henvises til observationsrapporter (bilag 0, s. 93-160) for alle dage samt USB-stik indeholdende videooptagelser (bilag E), der fremsendes til ankenævnet.

Sammenfattende viste observationerne efter selskabets opfattelse, at klager på de fleste dage i observationsperioden opholdt sig på [virksomhed2], hvor han udførte (hvad der fremstår som) arbejde. Eksempelvis blev klager den 22. november 2024 set på [virksomhed2], hvor ... og han blev set ...

Han blev derudover observeret den 4. og 12. december 2024 under indkøb i engrosvirksomheden ... foruden indkøb i almindelige dagligdagsforretninger.

Det var på grundlag af observationerne selskabets opfattelse, at klager samlet opholdt sig på [virksomhed2] samt foretog arbejdsrelaterede aktiviteter i forbindelse hermed inklusive kørsel i perioden 18.-14. november 2024 (7 dage) i 40 timer og 39 minutter, i perioden 2.-8. december 2024 (7 dage) i 26 timer og 58 minutter og i perioden 9.-15. december 2024 (7 dage) i 24 timer og 32 minutter.

På observationerne fremstår klager med et normalt bevægemønster, uden skånende adfærd og med almindelig interaktion med andre mennesker.

5. Selskabets lægekonsulentvurderinger

Selskabet har ad flere omgange forelagt sagen for selskabets interne lægekonsulent med speciallæge i psykiatri. Således blev sagen første gang forelagt inden iværksættelsen af observationen for at sikre, at det var helbredsmæssigt forsvarligt at iværksætte observation.

Af lægekonsulentens vurdering af 8. november 2024 (af klager benævnt bilag L) fremgår sammenfattende, at der ikke i sagens lægelige akter efter 2021 var beskrivelser af angst, depressive symptomer eller suicidale tanker, ligesom klager var i behandling med Citalopram og havde god effekt heraf. Der var således ikke lægelige forhold, der modsagde gennemførelse af en observation.

Undervejs i observationsperioden forelagde selskabet på ny sagen for lægekonsulenten, der fremkom med en vurdering den 29. november 2024 (bilag 0, s. 174). Det bemærkes, at lægekonsulentens blot fortsatte den tidligere vurdering med et supplerende afsnit, hvorfor første afsnit i de to vurderinger er identisk.

Lægekonsulenten bemærkede ved genforelæggelsen, at klager af psykiater ... i erklæringen af 23. november 2024 havde fået stillet diagnosen personlighedsændring efter katastrofeoplevelse, og kendetegnende herfor var bl.a. social isolationstendens, fjendtlig eller mistroisk holdning, tomheds- eller håbløshedsfølelse, kronisk anspændthed og følelse af fremmedgjorthed (hvoraf minimum 2 kriterier skal være opfyldte foruden øvrige diagnostiske kriterier, jf. ICD 10). [Speciallæge] havde også anført, at klager var meget langt fra at kunne præstere noget som helst på arbejdsmarkedet.

Det var dog lægekonsulentens vurdering, at der er uoverensstemmelse mellem denne vurdering og observationerne af klager, der sås erhvervsaktiv, socialt udadvendt, initiativrig og engageret i lokalsamfund samt på sociale medier. Det var således lægekonsulentens opfattelse, at klager ikke opfyldte kriterierne for denne diagnose eller for den sags skyld havde et erhvervsevnetab på mindst 50%.

Selskabet har noteret sig klagers bemærkninger 'Kritisk analyse af PFA's høringsbrev og afgørelse' s. 1, hvor klager 'gætter' på, hvornår lægekonsulenten har afgivet sine vurderinger, herunder ved at sammenholde datoen for OSINT-rapporten og observationerne med indholdet af lægekonsulents udtalelse.

Klagers opfattelse af, at lægekonsulenten først afgav en vurdering den 29. november 2024, beror imidlertid på en misforståelse. Lægekonsulenten udtalte sig bl.a. på baggrund af OSINT-rapporten ved vurderingen den 8. november 2024 og har derfor haft mulighed for at bemærke, at klager fremstår med erhvervsaktivitet. OSINT-rapporten er ikke – som antaget af klager – udfærdiget den 18. december 2024, men derimod sidste gang opdateret den 18. december 2024.

OSINT-rapporten er således udfærdiget før såvel observationerne som lokalitetstjekket og udgør en del af det mistankegrundlag som blev forelagt for selskabets direktion i forbindelse med beslutningen om at foretage observation.

Det er korrekt, at der i selskabets høringsbrev (bilag A) alene blev henvist til lægekonsulentens vurdering af 29. november 2024, hvilket skyldes, at lægekonsulenten på dette tidspunkt havde lejlighed til at tage stilling til de indledende observationer. Selskabet har dog oplyst om den forudgående vurdering i bl.a. svaret på direktionsklagen til klager (bilag B), og klager har også modtaget kopi heraf.

6. Selskabets stillingtagen til klagen

6.1 Ophør

Det skal indledningsvist understreges, at selskabet ikke betvivler, at klager har været udsat for trusler m.v., der har givet anledning til psykiske gener, og som kan nedsætte funktionsniveauet og erhvervsevnen – midlertidigt eller eventuelt varigt - i et vist omfang. Det anerkendes også, at en psykisk belastningstilstand ikke nødvendigvis forhindrer udførelsen af dagligdags- eller erhvervsaktiviteter.

Det er imidlertid selskabets opfattelse, at der er en uoverensstemmelse mellem det, som selskabets undersøgelser har vist, og klagers oplysninger til selskabet, læger og kommunen.

Det i den forbindelse særligt tillagt vægt, at klager i november 2017 blev tilkendt førtidspension bl.a. på baggrund af et praktikforløb, hvor han alene kunne arbejde én time om ugen. Rehabiliteringsteamet bemærkede herfor, at klager selv ved almindelige hverdagsgøremål såsom at gå i bad blev helt uoverkommeligt træt og mat, og han kunne således ikke magte flere ting ad gangen, ligesom klagers psykiske tilstand forhindrede ham i at være fysisk aktiv.

Oplysningerne om et nedsat aktivitetsniveau fremgik også af den psykiatriske speciallægeerklæring af 24. august 2017, der blev udfærdiget af psykiater ... på opfordring fra Klinisk Funktion, hvor det bl.a. fremgår, at klager i løbet af en dag hjalp med at få børnene afsted om morgenen, drak kaffe, så fjernsyn og læste nyheder, mens han ikke kunne deltage i madlavning, indløb eller lignende.

Der er desuden lagt vægt på de af klager udfyldte funktionsskemaer og erklæringer, bl.a. erklæring om virksomheds- og indkomstforhold underskrevet den 28. december 2022, hvor klager angav at arbejde én time om ugen i virksomheden [virksomhed1] og én time om ugen i enkeltmandsvirksomheden [virksomhed3], idet klager samtidig angav ikke at have arbejdstimer i [virksomhed4]. Selvom sidstnævnte virksomhed genopstod i form af [virksomhed2], så angav klager fortsat i en erklæring underskrevet den 4. januar 2023, at han arbejdede 0 timer om ugen i virksomheden.

Klager bekræftede den stort set ikke-eksisterende arbejdstid i funktionsskema af 4. januar 2024 hvor han angav en aktuel arbejdstid på 0 timer, og han forventede ikke, at erhvervsevnen bedredes.

I den seneste erklæring om virksomheds- og indkomstforhold underskrevet den 13. juni 2024 angav klager i modsætning til tidligere, at arbejdstiden i [virksomhed1] varierede fra 0-10 timer ugentligt, mens arbejdstiden i [virksomhed2] kunne være op til 5 timer pr. uge., Erklæringen skal dog sammenholdes med det af klager udfyldte funktionsskema underskrevet den 28. oktober 2024 – kun fire måneder senere – hvor han angav at kunne arbejde 0-1 timer.

Det fremgår endvidere af speciallægeerklæring fra psykiater ... af 23. november 2024, at klager siden 2012 ikke havde været i arbejde, og psykiateren vurderede, at klager var langt fra at kunne præstere noget som helst på arbejdsmarkedet.

Ovennævnte angivelser skal sammenholdes med selskabets undersøgelser, hvor klager er set reklamere for-, opholde sig hos-, og deltage i arrangementer på [virksomhed2], og observationerne bekræftede således, at klager opholdt sig på [virksomhed2] i adskillige timer fordelt på flere dage, herunder,

...

Klager er derudover observeret den 20. november samt den 4. og 12. december 2024 under indkøb i engrosvirksomheden

Selskabet er opmærksomt på klagers indsigelser om, at han på nogle af datoerne alene har opholdt sig kortvarigt på [virksomhed2] eller blot har haft sin bil parkeret ved virksomheden. Det bemærkes specifikt hertil, at selskabet under observationen af klager har været til stede med flere observatører i området, der – samtidig med observationen af klager på [virksomhed2] – har været opmærksomme på de adgangsveje, der fører til og fra klagers bopæl frem til kl. 18.00 de pågældende dage.

Klager er ikke i perioden af selskabets observatører set ankomme til eller forlade bopælen ud over, hvad der fremgår af observationsrapporterne. I modsat fald ville det naturligvis også være blevet anført i rapporterne, der beskriver, hvornår klager eller klagers køretøj er set.

Selskabet er tillige opmærksomt på klagers bemærkninger om, at han har opholdt sig på og anvendt [virksomhed2] som et sted for samtaler, hvile og kreativitet (uden forbindelse til arbejdet).

Det bemærkes i den forbindelse, at klager som medejer af og investor i virksomheden med en ejerandel på 49% må formodes at have en vis interesse i virksomhedens drift, og selskabet vurderer – også henset til klagers samtidige og tidligere virksomheder – at det har formodningen imod sig, at klager alene skulle have opholdt sig i virksomheden uden at påtage sig arbejdsopgaver.

Det gør ingen forskel for vurderingen heraf, at klager ikke har haft indkomst fra virksomhederne, da klagers erhvervsevne i henhold til forsikringsbetingelserne ikke er baseret på den faktiske indtjening, men derimod hvad klager må anses for at være i stand til at tjene ved udnyttelsen af sin erhvervsevne.

Selskabet har ved vurderingen heraf også inddraget observationerne, hvor klager bl.a. er set på [virksomhed2] iført forklæde og i færd med at tørre borde af samt OSINT-undersøgelsen, der vid-

ner om, at klager har deltaget i selskaber m.v. samt udført arbejdsopgaver. Det har således – igen efter selskabets opfattelse – også formodningen imod sig, at alle billeder af klager på sociale medier skulle være mere eller mindre opstillede.

Det er noteret, at klager har fremlagt adskillige billeder, der viser, at han hviler, samt en aktivitetslog ... fra februar 2025, men det bemærkes, at hverken billederne (hovedparten) eller aktivitetsloggen vedrører samme periode som observationerne, hvorfor der ikke er lagt afgørende vægt herpå. Siden har klager også fremlagt ...-data fra observationsperioden, men allerede af den årsag, at det fremstår uklart, hvorledes dataene er indsamlet, herunder ved anvendelsen af et smartwatch, ved telefon eller på anden vis, så kan der ikke lægges nogen betydende vægt herpå.

Selskabet er naturligvis også opmærksomme på, at klager er tilkendt førtidspension i 2017, og selvom kommunens akter er indgået i sagen, så har tilkendelsen ikke ført til en ændret vurdering.

Tilkendelse af fleksjob eller førtidspension medfører ikke i sig selv en formodning for, at klager er berettiget til dækning under forsikringen. Vurderingen af, om klager kan tilkendes f.eks. førtidspension er således forskellig fra den forsikringsretlige vurdering af, om klager kan modtage udbetalinger, jf. bl.a. ankenævnets kendelser 102370, 102207, 101848 og 101992 (alle fra 2025).

Det samme er tilfældet med den af klager fremlagte udtalelse fra Patienterstatningen (bilag 7, s. 117-126), jf. bl.a. ankenævnets kendelser 101731, 98690 og 91105 (hvori indgår udtalelser fra AES).

Ud over den anvendte tid på [virksomhed2] synes der også at være diskrepans mellem klagers øvrige oplysninger til selskabet og resultatet af de iværksatte undersøgelser.

I opfølgningsskema af 4. januar 2024 (bilag 7, s. 57-68) fremgår det bl.a., at klager havde problemer med at løfte og bære, og han kunne alene løfte 1-2 kg. Derudover led han af hukommelses- og koncentrationsbesvær, lyd- og lysfølsomhed samt svimmelhed.

Imidlertid sås klager på genbrugsstationen den 10. december 2024 i færd med at bære på bl.a. brædder, der vurderes at veje mere end 1-2 kg, ligesom han også bar på varer under indkøb i ... den 4. december 2024.

Endelig har klager forud for klagen til ankenævnet fremsendt mere end 100-siders skriftlige bemærkninger, ligesom klager over for ankenævnet har fremlagt 73-siders bemærkninger og adskillige bilag med flere hundrede sider. Omfanget af klagers bemærkninger og karakteren heraf vidner efter selskabets opfattelse om et betydeligt kognitivt overskud, der også er i klar uoverensstemmelse med klagers angivelser og herunder angivelserne i speciallægeerklæringen af 23. november 2024.

Det er klager, der som forsikringstager har bevisbyrden for, at erhvervsevnen (såvel den økonomiske som den helbredsmæssige) er nedsat i dækningsberettiget omfang, og klager findes ikke med sine bemærkninger til sagen at have tilvejebragt et andet grundlag for vurdering af sagen end det, der blev givet udtryk for i selskabets breve til klager. Klager har således ved de aktiviteter, som efter selskabets opfattelse er dokumenteret, bragt sig i en bevismæssig vanskelig situation. Selskabet fastholder derfor, at klager ikke har løftet bevisbyrden for, at hans erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

Såfremt ankenævnet måtte finde, at bevisbyrden er overgået til selskabet, er det selskabets opfattelse, at undersøgelserne klart dokumenterer, at klager enten har afgivet urigtige oplysninger til selskabet, eller oplevet en helbredsmæssig bedring set i forhold til bevillingstidspunktet (2017), som klager har forsømt at orientere selskabet om.

6.2 Ophævelse

Det er i tillæg til ovenstående selskabets vurdering, at karakteren af klagers aktiviteter står i så betydeligt misforhold til klagers oplysninger til selskabet, herunder i tidsnær tilknytning til selskabets observationer, at selskabet har været berettiget til at ophæve klagers forsikringsdækning for tab af erhvervsevne.

Ankenævnet har således ved tidligere kendelser tiltrådt, at der i særlige tilfælde kan ske ophævelse af en forsikringstagers tab af erhvervsevne forsikring, såfremt forsikringstageren har handlet illoyalt og har tilsidesat sine kontraktretlige forpligtelser, jf. ankenævnets kendelser .

Det er, jf. ovenfor, selskabets vurdering at oplysningerne om et betydeligt indskrænket funktionsniveau står i misforhold til de konstaterede (erhvervs)aktiviteter. Det er endvidere opfattelsen, at klager ikke kan have været i tvivl om, at oplysning om omfanget af klagers erhvervsaktiviteter var relevant for vurderingen af erhvervsevnen, og at oplysninger ville føre til ophør af forsikringsdækningen.

6.3 Anvendelse af observation

Det er principalt selskabets opfattelse, at ankenævnet hverken kan eller skal tage stilling til lovligheden af observationerne, jf. pkt. 1 ovenfor, men selskabet henviser for god ordens skyld til selskabets bemærkninger herom i bilag B-C, der nærmere redegør for selskabets overvejelser om og anvendelse af mindre indgribende foranstaltninger forinden iværksættelse af observation."

Nævnet har endvidere modtaget klagerens bemærkninger af 13/4 2025, 29/5 2025, 6/7 2025, 11/7 2025, 15/7 2025, 3/10 2025, 10/10 2025, 12/10 2025, 4/11 2025, 14/11 2025 og 5/12 2025, samt selskabets bemærkninger af 27/8 2025 og 5/12 2025.

Nævnet udtaler:

Klageren blev sygemeldt i 2011 på grund af depression, angst, PTSD og stress. Årsagen hertil var blandt andet, at klageren i 1999 var blevet stukket med kniv, og at han omkring 2010-2011 havde været udsat for trusler og chikane. Klageren blev tilkendt førtidspension i 2017.

Selskabet har ydet erhvervsevnetabsdækning fra den 17/4 2011 til den 1/12 2024, hvor selskabet på baggrund af blandt andet observationer af klageren standsede ydelserne og ophævede forsikringsdækningen.

Selskabet har anført, at der er uoverensstemmelser mellem det, som selskabets undersøgelser har vist, og klagerens oplysninger til selskabet, læger og kommunen. Selskabet har anført, at klageren under observationerne de fleste dage opholdt sig i en virksomhed, hvor det fremstod som om, at han udførte arbejde. Selskabet har anført, at klageren fremstod med et normalt bevægemønster, uden skånende adfærd og med almindelig interaktion med andre mennesker. Selskabet har anført, at klagerens aktiviteter står i så betydeligt misforhold til klagerens oplysninger til selskabet, at selskabet er berettiget til at ophæve forsikringen.

Klageren har anført, at han fortsat har ret til ydelser, da hans helbred er uændret eller forværret. Klageren har anført, at der er massiv lægelig dokumentation, og at han ikke har udsigt til bedring. Klageren har anført, at selskabets observationer af ham er ulovlige, uproportionale og har været stærk skadelig for hans psykiske tilstand. Klageren har anført, at observationerne og selskabets anklager har genaktiveret/retraumatiseret hans PTSD og har forværret hans angst, hvorfor han kræver en rimelig erstatning herfor.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at sagen er af en sådan karakter, at den må afgøres af domstolene, hvor der kan afgives partsforklaringer, hvor der kan afhøres vidner, og hvor der eventuelt kan indhentes en udtalelse fra Retslægerådet. Det følger af nævnets vedtægters § 4, stk. 3, nr. 3, at nævnet herefter må afvise at afgøre sagen.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren har en række psykiske lidelser, og at det efter nævnets vurdering vil være betænkeligt på skriftligt grundlag at afgøre, i hvilket omfang klagerens erhvervsevne fortsat er nedsat som følge af disse psykiske gener henset til de af selskabet foretagne observationer.

Som følge heraf

Ankenævnet *for* Forsikring

24.

103358

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Klagegebyret tilbagebetales.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'P. Thønnings', written in a cursive style.

Peter Thønnings